

LEEWARDER COURANT

We zeggen het maar even voor de zekerheid: printen is alleen toegestaan voor persoonlijk gebruik. Het is niet supersympathiek om dit artikel te verspreiden. Sterker nog: het is verboden. Gelukkig is het heel eenvoudig om anderen een Blendle-linkje te sturen. Delen kan dus altijd!

08-09-2017

Verhalen die raken

afgelopen vrijdag 7 minuten lezen

Titel: Verbannen. Auteur: Çiler Ilhan. Vertaald door Sytske Breunese. Uitgever: De Geus. Prijs: 17,99 euro (143 blz.)

Niet kunnen leven waar je wilt leven, dat vreet aan je geest. In Zuidoost-Europa en het Nabije Oosten leven veel mensen die gevlucht zijn voor vervolging en oorlogsgeweld. Anderen bleven waar ze geboren werden en opgroeiden, maar zijn innerlijk op de vlucht, getekend als ze zijn door misdaden waar ze getuige van waren, of het slachtoffer van werden, of die ze pleegden, gedwongen door familie of door machtsdronken milities.

In de bundel Verbannen geeft de Turkse schrijfster Çiler Ilhan aan deze mensen een stem, in ruim veertig korte tot zeer korte verhalen, ingedeeld onder de noemers verbannen, misdrijf, wraak, schreeuw en terugkeer. Ilhan kreeg er de EU-Literatuurprijs 2011 voor toegekend. Volkomen terecht, daar kan nu ook de Nederlandse lezer zich van overtuigen.

Een goed verhaal schrijven vergt de kunst van het weglaten en die kunst beheerst Ilhan als geen ander. Juist door weg te laten scheidt zij een maximale dramatische lading. In elk van de verhalen, die vrijwel allemaal de ik-vorm kennen, heeft Ilhan maar een paar zinnen nodig om de lezer zich in de ik te laten verplaatsen, ook als die ik een hond is of de rondspokende ziel van een slachtoffer van een misdaad.

Veel van die misdaden zijn gepleegd om bezoedeling van eer te wreken, want de verhalen spelen zich af in crisisgebieden waar samenlevingen niet bij machte zijn de vicieuze cirkel van eerwraak te doorbreken en staatsgezag nagenoeg ontbreekt.

In het verhaal *Mijn grote broer* heeft Ilhan maar anderhalve bladzij nodig om het paradoxale en perverse karakter te tonen van eerwraak. De ik is de geest van een jong meisje, gewurgd door haar broers die daartoe zijn aangezet door hun vader, omdat ze schande over de familie heeft gebracht. Een berouwvolle broer bekent de moord aan de politie, maar vaders zorg over de familie-er blijkt best samen te kunnen gaan met leugenachtige lafheid: 'Ik wist niet dat ze haar zouden doden'.

Twee verhalen draaien om de vraag waarom in de Koerdisch-Turkse stad Batman toch zoveel vrouwen zelfmoord plegen. Vervang die vraag door een andere en je krijgt je antwoord, schrijft Ilhan: is in Batman het bloed van een man zoeter dan dat van een vrouw?

De verhalen van *Verbannen* grijpen aan en laten niet meer los. De wereld die ze tonen komt in het algemeen slechts via nieuwszenders tot ons, maar Ilhan heeft aan een paar woorden genoeg om je er middenin te zetten.

HANS VAN DER HEIJDE